

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 8/97

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach v senáte zloženom z predsedu JUDr. Richarda Rapanta a sudcov JUDr. Jána Kluèku a JUDr. Viery Mrázovej o prijatej èasti podnetu Ing. F. G., bytom G., zastúpeného JUDr. J. H., advokátom, B. vo veci porušenia ústavného práva upraveného èl. 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Národnou radou Slovenskej republiky prijatím uznesenia è. 482 zo 4. decembra 1996 na neverejnom zasadnutí senátu 23. júla 1997 takto

r o z h o d o l :

1. Národná rada Slovenskej republiky prijatím uznesenia è. 482 zo 4. decembra 1996, ktorým vzala na vedomie, že poslanec F. G. sa podľa èl. 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vzdal funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky a že jeho mandát zaniká 4. decembra 1996, **p o r u š i l a** jeho ústavné právo upravené v èl. 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Vo zvyšnej èasti podnetu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 16. decembra 1996 doručený podnet Ing. F. G., v ktorom prostredníctvom JUDr. J. H., advokáta, B. (ďalej len „navrhovateľ“), navrhol začatie konania podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) „vo veci porušenia mojich ústavných práv, uvedených v čl. 30, čl. 12 ods. 1 druhej vete, čl. 16 ods. 1, čl. 81 ods. 1 v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 73 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“.

Navrhovateľ v ňom konštatoval, že Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „Národná rada“) uznesením č. 482 zo 4. decembra 1996 vzala na vedomie jeho údajné vzdanie sa poslaneckého mandátu a to i napriek tomu, že sa ho nevzdal. Túto skutočnosť písomne oznámil jej predsedovi, ďalej predsedovi jej Mandátového a imunitného výboru, ako aj ústne na schôdzi tohto výboru, čím podľa neho „Národná rada SR rozhodovala v rozpore s mojou jasne prejavenu vôľou“.

Ako ďalej uviedol „Národná rada predovšetkým rozhodovala na základe falošného dokumentu. Pri rokovaní Mandátového a imunitného výboru Národnej rady SR som ešte nevedel o skutočnostiach, ktoré sa ukázali na schôdzi Národnej rady 4. decembra 1996. Až na tejto schôdzi citoval poslanec JUDr. D. M. obsah zmluvy, na ktorej bol môj podpis, overený dňa 27. 7. 1994 pracovníčkou verejného notára S. B. Keďže sa pamätám, že som okrem zmluvy o pôžičke podpisoval zrejme iba jeden dokument týkajúci sa tzv. vrátenia mandátu, ako aj po dôkladnejšom preskúmaní môjho podpisu na vyhlásení datovanom 26. 11. 1996, dospel som k záveru, že môj podpis je falšovaný.“

Podľa navrhovateľa, ak Národná rada prijala 4. decembra 1996 uznesenie č. 482, ktorým vzala na vedomie vzdanie sa jeho mandátu poslanca Národnej rady, postupovala v rozpore s ustanoveniami čl. 1, čl. 2 ods. 2 ústavy.

Navrhovateľ na základe jednotlivých skutočností uvedených v podnete navrhol, aby ho ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal na ďalšie konanie a aby po vykonaní príslušného zisovania a dokazovania rozhodol nálezom tohto znenia:

„1. Ústavný súd SR zisuje, že uznesením Národnej rady Slovenskej republiky číslo 482 zo dňa 4. 12. 1996 boli porušené ústavné práva navrhovateľa F. G.,

uvedené v ustanoveniach èl. 30, èl. 12 ods. 1 druhej vety, èl. 16 ods. 1 a èl. 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s ustanoveniami èl. 1, èl. 2 ods. 2 a èl. 73 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky èíslo 482 zo dòa 4. 12. 1996 sa zrušuje.

3. Ing. F. G., bytom G., zvolený za poslanca Národnej rady Slovenskej republiky vo vo³/₄bách, vykonaných 30. 9. až 1. 10. 1994, je naďalej poslancom Národnej rady Slovenskej republiky.“

Ústavný súd posúdil obsahové a procesnoformálne náležitosti podnetu a na neverejnom zasadnutí senátu konanom 23. januára 1997 po predbežnom prerokovaní èas podnetu, v ktorej navrhovate³/₄ namietal porušenie ústavných práv upravených v èl. 30, èl. 12 ods. 1 druhá veta a èl. 16 ods. 1 v spojení s èl. 1, èl. 2 ods. 2 a èl. 73 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky odmietol pod³/₄a § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky è. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky è. 293/1995 Z. z., ktorým sa mení a dopãòa tento zákon, pre jeho zjavnú neopodstatnenos. Èas podnetu, v ktorej navrhovate³/₄ namietal porušenie ústavného práva upraveného v èl. 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky prijal na konanie.

Ústavný súd 23. januára 1997 písomne vyzval Národnú radu, aby sa vyjadrila k èasti podnetu prijatej na konanie pred ústavným súdom. Táto, ako úèastník konania, reagovala až na jeho opakovanú výzvu z 13. februára 1997. Vo vyjadrení z 18. februára 1997 jej predseda uviedol, že „Národná rada Slovenskej republiky sa k predmetnej veci po prerokovaní vyjadrila schválením uznesenia zo 4. decembra 1996 è. 482, v ktorom na návrh Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky vzala na vedomie, že poslanec F. G. sa vzdal funkcie poslanca.“

Výzvou zo 4. februára 1997 požiadal ústavný súd JUDr. D. M., podpredsedu Mandátového a imunitného výboru Národnej rady, aby mu predložil „Zmluvu uzavretú pod³/₄a § 51 Obèianskeho zákonníka medzi HZDS a Ing. F. G.“ z 27. júla 1994. Adresát tejto výzvy na òu do dòa tohto rozhodnutia žiadnym spôsobom nereagoval. V tej istej veci sa 13. februára 1997 ústavný súd obrátil na tajomníka

Hnutia za demokratické Slovensko Ing. P. K.. Tento vo svojom liste, ktorý bol ústavnému súdu doručený 20. februára 1997 uviedol, že „Predmetná zmluva bola použitá pre potreby rokovania Národnej rady Slovenskej republiky a v súčasnosti sa nenachádza v mojej dispozícii. Vychádzajúc z uvedeného nemôžem Vašej žiadosti vyhovie.“

V uvedenej veci sa ústavný súd výzvou zo 4. februára 1997 obrátil na Notársky úrad, JUDr. S. B., B., aby mu predložil výpis z Osvedčovacej knihy, è. Knihy 0-II/94. Z jeho vyjadrenia zo 7. februára 1997 vyplynulo, že tento notársky úrad 27. júla 1994 osvedčil /overil/ podpis F. G., r. è. 51-01-18/225, bytom G., v kolónke è. 282 na „Zmluve uzavretej v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka medzi HZDS a F. G.“

Ústavný súd vypočul 17. apríla 1997 navrhovateľa ako účastníka konania o prijatej časti jeho podnetu v prítomnosti jeho právneho zástupcu. Podľa jeho vyjadrenia, text listu z 26. novembra 1996 adresovaného Národnej rade, z ktorého táto vychádzala pri prijatí uznesenia è. 482 zo 4. decembra 1996, nenapísal a ani ho nepodpísal. Navrhovateľ pri výsluchu uviedol, že podpis nachádzajúci sa pod textom tohto listu môže byť podľa jeho názoru výsledkom skenerovej techniky alebo ho mohla napísať iná osoba. Ďalej uviedol, že autora listu z uvedeného dňa nemôže priamo označiť, avšak „moje indície smerujú k tomu, že text listu a podpis na ňom napísal niekto z HZDS“. Navrhovateľ sa pri výsluchu ďalej vyjadril k uzavretiu zmluvy s HZDS podľa § 51 Občianskeho zákonníka: „27. júla 1994 spolu s viacerými ďalšími kandidátmi na funkciu poslancov Národnej rady SR za HZDS som uzavrel zmluvu s HZDS podľa § 51 Občianskeho zákonníka, na ktorej bol overený môj podpis poverenou pracovníčkou notára JUDr. S. B. Podpísal som vyhlásenie o vzdaní sa mandátu, čo bol samostatný dokument bez dátumu, ktorý som podpísal. Nie som si istý, či na predmetnom vyhlásení bol môj podpis overený prítomnou pracovníčkou notára. Ďalej podotýkam, že uvedené dva dokumenty neboli použité pri ukončení môjho mandátu, pretože ich mal v úschove poslanec Národnej rady JUDr. D. M., čo je zachytené aj v stenografickom zázname z rokovania Národnej rady 4. 12. 1996.“ V tejto súvislosti navrhovateľ ďalej vypovedal, že „zmluvu medzi ním a HZDS podpísal za HZDS vtedajší jeho tajomník I. L. Ja, ani ďalší sme tieto dokumenty neobdržali, ani ich kópie. Vyhlásenie o vzdaní sa mandátu bolo prílohou

k zmluve, avšak netvorilo jej neoddeliteľnú súčasť. Bolo iba technicky pripojené k zmluve. Podpis bol overený iba na zmluve, nie na vyhlásení.“

Navrhovateľ sa pri výsluchu na ústavnom súde 17. apríla 1997 vyjadril aj k trestnému oznámeniu, ktoré podal na neznámu osobu pre spáchanie trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 209 Trestného zákona. V tej súvislosti predložil ústavnému súdu uznesenie Okresnej prokuratúry v Galante č. Pr. 131/97-5 z 10. marca 1997, ktorým jej prokurátor rozhodol podľa § 148 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietnuť sažnos poškodeného Ing. F. G. podanú proti uzneseniu policajného orgánu Obvodného oddelenia PZ Galanta č. ORP-8/97 z 27. februára 1997, ktorým podľa § 159 ods. 4 Trestného poriadku uložil vec, ako sažnos podanú neoprávnenou osobou.

Ústavný súd obstaral toto uznesenie, z ktorého zistil, že policajný orgán Obvodného oddelenia PZ Galanta požiadal Kriminálny a expertízny ústav Policajného zboru Bratislava o podanie odborného vyjadrenia z odboru expertíznej techniky v zmysle § 105 ods. 1 Trestného poriadku. Z odborného vyjadrenia tohto ústavu č. p.: VKE-1140/KEÚ-EXP-97 z 11. februára 1997 vyplynul jednoznačný záver, že sporný podpis navrhovateľa na liste adresovanom Národnej rade z 26. novembra 1996 je vyhotovený v tvare nacvičeného podpisu s dominantným počiatočným písmenom „G“ a charakteristickou koncovou adjustáciou. Neboli zistené znaky kopírovania, prepisovania ani mechanických zásahov. Celkovým záverom tohto vyjadrenia je konštatovanie, že „sporné a porovnávacie podpisy boli vyhotovené jedným pisateľom“. Súčasťou citovaného odborného posudku bola aj analýza, popis a vzájomné porovnanie zápisu (paličkového písma) na obálke, v ktorej sa nachádzal a bol Národnej rade doručený list s podpisom navrhovateľa z 26. novembra 1996 (v ktorom bolo oznámenie o jeho vzdaní sa funkcie poslanca Národnej rady). Kriminálny a expertízny ústav PZ Bratislava na základe uvedených úkonov dospel k záveru, na rozdiel od hodnotenia podpisu navrhovateľa na tomto liste, že existujú viaceré rozdielne znaky medzi písmom na obálke a paličkovým písmom napísaným rukou navrhovateľa. Na základe ich existencie preto vo svojom odbornom posudku konštatoval, že „Ing. F. G. s najväčšou pravdepodobnosťou nie je pisateľom sporného zápisu“ (myslí sa tým paličkovým písmom napísaná adresa na obálke listu adresovaného predsedovi poslaneckého

klubu HZDS v Národnej rade, s dátumom vyhotovenia 26. novembra 1996). V záujme vykonania dôkazov potrebných na zistenie skutočného stavu vecí a získania podkladov pre svoje rozhodnutie si ústavný súd obstaral spomínané písomné podklady od orgánov, ktoré ich vydali, resp. vypracovali.

Ústavný súd podľa § 29 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. vyzval účastníkov konania, aby sa v určenej lehote písomne vyjadrili, či trvajú na ústnom pojednávaní, alebo či súhlasia s upustením od neho. Navrhovateľ v liste doručenom ústavnému súdu 10. februára 1997 uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci jeho podnetu. Takisto i Národná rada Slovenskej republiky svojím listom z 18. februára 1997 oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní.

II.

Pre rozhodovanie ústavného súdu o podnete navrhovateľa boli rozhodujúce tie právne pramene, skutkové zistenia, právne úvahy, vyhodnotenie získaných dôkazov a ich právne posúdenie, ktoré sú uvedené v odôvodnení tohto rozhodnutia.

Ústava Slovenskej republiky upravuje niekoľko spôsobov ukončenia mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. Je to uplynutím funkčného obdobia /čl. 73 ods. 1/, stratou mandátu v dôsledku odmietnutia sľubu alebo sľubu s výhradou /čl. 75 ods. 2/, zánikom mandátu, ak bol poslanec právoplatne odsúdený za obzvlášť závažný úmyselný trestný čin /čl. 81 ods. 2/, a tiež vzdaním sa funkcie poslanca /čl. 81 ods. 1/.

Navrhovateľ v petite podnetu okrem iného žiadal, aby ústavný súd vo svojom náleze vyslovil, že došlo k porušeniu ústavného práva upraveného v čl. 81 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo, podľa jeho názoru, dôjsť prijatím uznesenia Národnej rady č. 482 zo 4. decembra 1996. V tejto časti bol podnet prijatý na konanie pred ústavným súdom; v časti, v ktorej navrhovateľ namietal porušenie iných ústavných práv citovaným uznesením, bol odmietnutý podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z.

Podstata sporu medzi navrhovateľom a Národnou radou sa sústredila na otázku, či sa navrhovateľ hodnoverne a právne relevantnou formou vzdal, resp. nevzdal funkcie poslanca Národnej rady so zreteľom na znenie ústavného práva

upraveného v čl. 81 ods. 1 ústavy. Ústavný súd zistil, že skutočnosti súvisiace so zánikom jeho mandátu poslanca sú obsahom celkom troch písomných vyjadrení adresovaných navrhovateľom Národnej rade.

Sú to tieto písomné vyjadrenia:

1. **V poradí prvé písomné vyjadrenie** súvisiace s ďalším trvaním funkcie poslanca bolo doručené Kancelárii Národnej rady 26. novembra 1996. Navrhovateľ v ňom expresis verbis vyhlásil, že sa svojho mandátu nevzdáva a zároveň s tým vylúčil akýkoľvek protichodný prejav svojej vôle, ktorý by bol v budúcnosti doručený Národnej rade. Z tohto vyjadrenia vyplynulo, že nielen akýkoľvek protichodný prejav jeho vôle vylučuje, ale aj to, že ak by predsa bol takýto list (prejav vôle) doručený Národnej rade, treba ho považovať vo vzahu k jeho osobe a k jeho mandátu poslanca Národnej rady za bezpredmetný.

2. **V poradí druhé písomné vyjadrenie** navrhovateľa adresované predsedovi poslaneckého klubu HZDS v Národnej rade, bolo doručené sekretariátu predsedu Národnej rady 28. novembra 1996 a obsahovalo vyjadrenie o vzdaní sa funkcie poslanca podľa čl. 81 ods. 1 ústavy. Toto vyjadrenie (prejav vôle) vzala Národná rada uznesením č. 482 zo 4. decembra 1996 na vedomie s právnymi dôsledkami spočívajúcimi v zániku mandátu poslanca. Pravos tohto vyjadrenia, vrátane podpisu na ňom, ako aj písma na obálke, v ktorej bol doručený Národnej rade (k obom bol vypracovaný odborný posudok) navrhovateľ viackrát poprel, označiac ho za podvrh tak pred rokovaním Národnej rady o tejto veci, ako aj po prijatí jej uznesenia č. 482, ktorým ku dňu 4. decembra 1996 zanikol jeho mandát poslanca Národnej rady.

3. **V poradí tretie písomné vyjadrenie** bolo doručené Kancelárii Národnej rady 4. decembra 1996. **Obsahovalo negáciu formy i obsahu druhého písomného vyjadrenia, doručeného Národnej rade 28. novembra 1996 a zároveň potvrdilo právnu relevantnosť prvého písomného vyjadrenia.** V tomto písomnom vyjadrení navrhovateľ vyhlásil, že list, ktorého obsahom je jeho vyhlásenie o vzdaní sa mandátu poslanca Národnej rade neposlal a **opätovne vyhlásil, že mandátu poslanca sa dobrovoľne nevzdá.**

4. **V poradí štvrté, piate a šieste vyjadrenie** odznelo v rokovacej sále Národnej rady 4. decembra 1996 na jej 21. schôdzi. Tieto **verejné ústne vyjadrenia** navrhovateľa jednak pred mandátovým a imunitným výborom (štvrté vyjadrenie),

neskôr na začiatku rozpravy Národnej rady o tejto otázke (piate vyjadrenie) a napokon i v jej priebehu (šieste vyjadrenie) **možno považovať za písomné** v tom zmysle, že boli zachytené v zázname tejto schôdze Národnej rady, **ktorý sa stal po publikácii verejne prístupný**. Vo všetkých svojich parlamentných vystúpeniach na 21. schôdzi Národnej rady 4. decembra 1996 navrhovateľ vyjadril jednoznačnú vôľu vykonať mandát a funkciu poslanca i naďalej (štvrté až šieste vyjadrenie), resp. že sa ich dobrovoľne nevzdá.

Z uvedených troch písomných vyjadrení navrhovateľa, ako aj jeho priamych osobných vyjadrení na 21. schôdzi Národnej rady v rámci rozpravy, ktoré sú zachytené v oficiálnom zázname z tejto schôdze, predložil podpredseda mandátového a imunitného výboru Národnej rady na tej istej schôdzi Národnej rady iba to navrhovateľove písomné vyjadrenie, ktorého obsahom malo by jeho vzdanie sa mandátu, na ktorom pôvodne chýbali (boli vynechané) miesto a dátum. Toto písomné vyjadrenie bolo podľa tvrdenia podpredsedu mandátového a imunitného výboru na schôdzi Národnej rady 4. decembra 1996 overené notárom. Podľa vyjadrenia navrhovateľa, ktoré uviedol pri výsluchu účastníka konania na ústavnom súde 17. apríla 1997, sa uvedené tvrdenie podpredsedu spomenutého výboru nezakladalo na pravde, pretože bolo výsledkom falošnej argumentácie a účelového vysvetľovania situácie v Národnej rade. K tomu došlo tým, že pravos podpisu a jeho overenie notárom na liste navrhovateľa z 26. novembra 1996 (vyjadrenie č. 2) preukazoval iným písomným dokumentom (zmluvou, ktorú navrhovateľ uzavrel s HZDS 27. júla 1994, na ktorej bol jeho podpis skutočne notárom overený).

Ústavný súd jednoznačne vychádza zo skutočnosti, ktorej nepochybnú existenciu si osobitne, opakovane a viacerými spôsobmi preveril, že ani na jednom z troch písomných vyjadrení (ale ani v ústnych vyjadreniach), ktoré navrhovateľ v dňoch 26. novembra až 4. decembra 1996 doručil Národnej rade, nebol jeho podpis overený notárom. Tento bol overený, ako už bolo predtým uvedené, výlučne iba na zmluve uzavretej s HZDS z 27. júla 1994.

Ak teda na žiadnom z uvedených písomných vyjadrení navrhovateľa nebol jeho podpis overený notárom, potom ústavný súd, hodnotiac uvedený stav, musel logicky a bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru, že ak napriek tomu podpredseda mandátového a imunitného výboru Národnej rady 4. decembra 1996 v

rokovacej sále počas svojho vystúpenia tvrdil, že Národná rada rokuje o písomnom vzdaní sa funkcie poslanca, na ktorom je podpis jej autora (navrhovateľa) overený notárom, mohol toto tvrdenie preukazovať (spoza rečnického pultu) iba touto časťou zmluvy (pravdepodobne jej posledným listom), ktorú navrhovateľ uzavrel s HZDS 27. júla 1994, na ktorej bol jeho podpis skutočne overený notárom. Túto zmluvu nemožno však považovať za formu prejavu vôle navrhovateľa smerujúcu k realizácii ústavného práva upraveného v čl. 81 ods. 1 ústavy, t.j. k vzdaniu sa funkcie poslanca Národnej rady.

Ústava upravuje niekoľko spôsobov zániku (straty) mandátu poslanca Národnej rady. Patrí sem aj odmietnutie zložiť sľubu alebo zloženie sľuby s výhradou, prípadne právoplatné odsúdenie poslanca za obzvlášť závažný úmyselný trestný čin. Mandát môže zaniknúť aj tým, že poslanec sa ho vzdá na základe prejavu jeho vôle.

Prejav vôle poslanca Národnej rady, spojený s uskutočňovaním ústavného práva upraveného v čl. 81 ods. 1 ústavy, a to tak prejav pozitívny, ktorým poslanec vyjadruje svoju vôľu vzdať sa funkcie poslanca, tak aj prejav negatívny, ktorým poslanec vyjadruje svoju vôľu nevzdať sa funkcie poslanca, sú prejavom jeho subjektívneho práva na výkon funkcie poslanca. **Zvolením za poslanca Národnej rady vzniká poslancovi nielen právo poslancom byť, ale aj právo vykonávať túto funkciu, t.j. mandát a to osobne, podľa svojho presvedčenia a svedomia, pričom nie je viazaný príkazmi** (reprezentatívny mandát). Mandát (t.j. právo vykonávať funkciu poslanca) môže poslanec „stratiť“ priamo (odmietnutím sľuby poslanca alebo vykonaním sľuby s výhradou (čl. 75 ods. 2 ústavy)). Mandát poslanca Národnej rady zaniká aj vtedy, keď sa poslanec svojej funkcie poslanca v celom rozsahu vzdá.

Konkrétny následok upravený objektívnym právom, ktorý má takéto konanie subjektu vyvolať (spôsobí), predpokladá kvalifikovanosť tohto konania. Inými slovami, konanie subjektu, s ktorým objektívne právo spája právny následok, t.j. právny úkon, je vlastne kvalifikovaný prejav vôle, ktorý je schopný vyvolať právom predpokladaný právny následok. Kvalifikovanosť vôle spočíva nielen v jej vážnosti a v slobodnom prejavení, ale aj v tom, že musí byť prejavená určitým spôsobom. Prejav vôle musí byť zrozumiteľný a určitý, a ak to upravuje zákon, musí byť vykonaný aj v určitej forme. Formálnosť prejavu vôle sa spája jednak s obsahom právneho úkonu (obsahové náležitosti právneho úkonu) a jednak s jeho spôsobom vyjadrenia (písomný, ústny,

konkludentný). Ak má právny úkon vyvola právne následky pre ďalšieho účastníka vzahu, musí mu byť doručený (adresný právny úkon). Ak tieto následky vyvolá aj bez ohľadu na jeho vôľu, t. j. na vôľu druhého účastníka vzahu, ide o právny úkon jednostranný. Proces doručovania musí však začať uskutočňovať ten subjekt, ktorého právny úkon má vyvola konkrétny (želaný) právny následok (najmä vznik, zmenu alebo zánik právneho vzahu).

Kvalitatívnymi znakmi právneho úkonu ako celku sú reálna možnosť jeho uskutočnenia (faktická realizácia - právny úkon je možný) a dovolenosť takéhoto konania, t. j. svojím obsahom alebo účelom neodporuje zákonu alebo ho neobchádza alebo sa neprieči dobrým mravom, t.j. právny úkon je dovolený.

Ak právny úkon jednoznačne nemá niektorý z kvalitatívnych znakov, čo **pre potreby ústavného práva je v zmysle čl. 124 ústavy oprávnený posúdiť jediný ústavný súd**, je neplatný, a ako taký nemôže vyvolať tie účinky, ktoré s ním verejné právo, t.j. ústavné právo spája.

Ústavný súd po preskúmaní jednotlivých stránok konania Národnej rady, ako aj prejavov vôle vykonaných navrhovateľom v súvislosti so zánikom jeho mandátu poslanca Národnej rady dospel k záveru, že ten prejav vôle, ktorý Národná rada vzala na vedomie a posúdila ho ako platné (právne relevantné) vzdanie sa funkcie poslanca, nemal jednoznačne tie kvalitatívne znaky konania (právneho úkonu), ktoré by mohli objektívne viesť k platnému vzdaniu sa funkcie poslanca Národnej rady.

Napriek existencii celkom piatich písomne a verejne prezentovaných a dokumentovaných prejavov vôle, ktorými navrhovateľ dal jednoznačne najavo (predovšetkým Národnej rade), že sa nevzdáva a do konca funkčného obdobia Národnej rady sa ani nevzdá svojho mandátu poslanca Národnej rady, táto vzala na vedomie len jediný jeho vyjadrenie (prejav vôle) a to vyjadrenie č. 2, ktorého obsahom bolo vzdanie sa funkcie poslanca, a ktoré navyše navrhovateľ v ďalších svojich vyjadreniach označil za podvrh, resp. falzifikát. Tým Národná rada akceptovala iba jediný prejav vôle navrhovateľa (vyjadrenie č. 2) a len tento prejav vôle uznala za právne relevantný, t. j. taký, s ktorým objektívne právo spája následky. Zároveň týmto postupom odmietla uznať právnu relevanciu tých prejavov vôle navrhovateľa, ktoré boli obsahom vyjadrení č. 1, 3, 4, 5 a 6, a to i napriek tomu,

že u týchto vyjadrení nemohli v žiadnom prípade nasta akékoľvek pochybnosti o hodnovernosti týchto prejavov vôle, na rozdiel od vážnych výhrad týkajúcich sa práve vyjadrenia è. 2.

Vzdanie sa funkcie poslanca podľa èl. 81 ods. 1 ústavy je jednostranný právny úkon poslanca, vyvolávajúci následok v práve verejnom, ktorý môže vykona **len osobne a výlučne len na základe slobodne a vážne prejavenej vôle**. Rozhodova o vzdaní (nevzdaní sa) funkcie poslanca je výlučným právom poslanca, keďže poslanec podľa èl. 73 ods. 2 ústavy vykonáva mandát osobne podľa svojho svedomia a presvedčenia a nie je viazaný príkazmi. Preto sa ho môže vzda len osobne, na základe vlastného a predovšetkým nespochybnitého prejavu vôle. Navrhovateľ viackrát opakovane, jednoznačne a bez akýchkoľvek podmienok popieral, že prejav vôle, ktorý je obsahom písomného vyjadrenia è. 2 je prejavom jeho vôle. Ústavný súd berúc pritom do úvahy všetky fakty, ktoré v danej veci obstaral a podrobne sa s nimi oboznámil, dospel k záveru, že vyjadrenie è. 2 (list navrhovateľa Národnej rade z 26. novembra 1996, ktorým jej oznámil, že sa vzdáva funkcie poslanca) nie je svojím obsahom prejavom jeho slobodnej a vážnej vôle, považuje ho na základe viacerých skutočností iba za fiktívny prejav vôle. Tento záver považuje ústavný súd za opodstatnený i napriek skutočnosti, že podpis na uvedenom liste (vyjadrenie è. 2) hodnotí ako skutočný (pravý) podpis navrhovateľa, k čomu ho vedie predovšetkým výsledok skúmania a z toho vyplývajúci záver Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru Bratislava v jeho odbornom vyjadrení z 11. februára 1997. Podľa neho identifikačná hodnota zistených zhodných znakov viedla k nepochybnému záveru, že sporný podpis a porovnávacie podpisy navrhovateľa boli vyhotovené jedným pisateľom. Svoje pochybnosti o skutočnej vôli navrhovateľa vzda sa funkcie poslanca na základe jeho vyjadrenia è. 2 opiera ústavný súd o iné skutočnosti, ktoré s týmto fiktívnym prejavom vôle súviseli, a to predovšetkým napísanie adresy na obálke, v ktorej bol list doručený Národnej rade s veľkou pravdepodobnosťou iným pisateľom ako bol navrhovateľ a dopísanie miesta a dátumu napísania tohto listu v inom čase a iným typom písacieho stroja, ako bol napísaný text listu. Ústavný súd pri rozhodovaní o prijatej časti podnetu vychádzal z vysokého stupňa pravdepodobnosti, že prejav vôle nachádzajúci sa vo vyjadrení è. 2 nebol prejavom vôle navrhovateľa a že preto teda

išlo o „prejav vôle“ iného subjektu, ktorý však nie je známy (nebol zistený ani orgánom èinným v trestnom konaní a ani orgánom prokuratúry). Týmto iným subjektom nebol (a ani nemohol by) „zástupca“ navrhovate^{3/4}a v tom èase, t. j. od 26. novembra do 4. decembra 1996 poslanca Národnej rady. Zastúpenie poslanca Národnej rady vylučuje èl. 73 ods. 2 ústavy tým, že prikazuje vykonáva mandát poslanca **osobne** (vykonávanie mandátu je nezastupite^{3/4}né).

Tým, že Národná rada odmietla vzia do úvahy iné slobodné, vážne a predovšetkým právne relevantné vyjadrenia vôle navrhovate^{3/4}a ako jej poslanca (najmä jeho písomné vyjadrenie è. 3) nielenže nemienila rešpektovať èl. 73 ods. 2 ústavy, èim súèasne neuznala právo navrhovate^{3/4}a vykonáva mandát poslanca osobne, ale neuznala ho ani ako právnu osobnosť, subjekt práva spôsobilý vykonáva právne úkony a vyjadrovať svoju vôľu, ktorú ak vyhovuje požiadavkám platného práva, je nevyhnutné rešpektovať.

Ústavný súd, ako už bolo predtým uvedené, považuje podpis navrhovate^{3/4}a pod textom listu doruèeného Národnej rade 28. novembra 1996 (vyjadrenie è. 2), za jeho skutoèný (pravý) podpis. Zároveň však opätovne konštatuje, že v podstate všetky iné dôležité skutoènosti súvisiace s jeho vyhotovením a odoslaním Národnej rade (písmo na obálke, v ktorej bol list poštou doruèený, na rozdiel od písomného vyjadrenia è. 1 a 3, nebol napísaný na liste s oznaèením „Poslanec Národnej rady Slovenskej republiky F. G.“, iný typ písma, ktorým bolo napísané miesto jeho vyhotovenia a dátum a predovšetkým opakované verejné tvrdenia navrhovate^{3/4}a, že tento list nenapísal a ani neodoslal Národnej rade) ho viedli k presvedèeniu, že list z 26. novembra 1996 (písomné vyjadrenie è. 2) ako celok nemožno považovať za právne relevantný prejav vôle navrhovate^{3/4}a vzda sa funkcie poslanca Národnej rady. Ústavný súd ho nemôže považovať za skutoène, slobodne a vážne prejavujú vôľu toho, kto ho síce podpísal, ale neodoslal adresátovi (a ani taký úmysel nemal). Napriek tomuto konštatovaniu zaujíma svoje stanovisko k problematike, èi v spojitosti s ústavným právom poslanca vzda sa funkcie poslanca pod^{3/4}a èl. 81 ods. 1 ústavy, môže poslanec skorší prejav svojej vôle odvolať, resp. vzia späť a najmä v akom èase (lehote) môže tak urobiť.

Príslušné právne predpisy kladú na formu prejavu vôle celý rad všeobecných a v jednotlivostiach aj osobitných podmienok. Pri uskutoèňovaní ústavného práva

upraveného v čl. 81 ods. 1 ústavy podľa § 9 zákona Slovenskej národnej rady č. 45/1989 Zb. o poslancoch Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov, takouto osobitnou podmienkou je forma právneho úkonu, t. j. že poslanec sa môže svojej funkcii vzdať len **písomne**. Ak teda platí, že poslanec sa môže funkcii poslanca vzdať iba **písomne, je zrejmé, že tento skorší prejav svojej vôle môže odvola (vzia späť) tiež len písomne**, ak právny predpis neupravuje, že tak možno urobiť aj inou formou (napr. ústne).

Ústava ani zákon č. 45/1989 Zb. neustanovujú žiadnu právnu skutočnosť, v dôsledku ktorej by mohlo zaniknúť právo poslanca odvolať skorší prejav vôle vzdať sa funkcii poslanca. Citované ustanovenie zákona č. 45/1989 Zb. upravuje zánik mandátu, ktorý zanikne, ak Národná rada vzala na vedomie vzdanie sa funkcii poslanca. Z toho vyplýva, že **poslanec môže ustanoveným spôsobom vzia späť skorší prejav vôle** len do momentu ukončenia rozpravy predchádzajúcej hlasovaniu o prijatí uznesenia, ktorým Národná rada berie na vedomie vzdanie sa funkcii poslanca podľa čl. 81 ods. 1 ústavy. Ak by teda ústavný súd vychádzal z domnienky, že vyjadrenie č. 2 (list doručený Národnej rade 28. novembra 1996, ktorým jej navrhovateľ oznámil, že sa vzdáva svojej funkcii poslanca) bolo vyjadrením vôle navrhovateľa, potom však tento poslanec mal aj právo toto svoje vyjadrenie vzia späť neskorším právne rovnako relevantným vyjadrením, a to až do ukončenia rozpravy Národnej rady o správe mandátového a imunitného výboru o nastúpení náhradníkov na uprázdnené mandáty poslancov Národnej rady 4. decembra 1996. Inak povedané, ak poslanec najskôr písomnou formou prejavil svoju vôľu vzdať sa funkcii, ale neskôr (až do ukončenia rozpravy Národnej rady k tejto veci), právne relevantnou formou, prejavil novú slobodnú, vážnu a určitú vôľu, ktorou svoj predchádzajúci prejav vôle menil tak, že sa mandátu nevzdáva, treba takýto prejav vôle uznať a rešpektovať ho každým subjektom, vrátane Národnej rady. Opačný prístup v tejto veci sa podľa názoru ústavného súdu priechádza samotnej podstate práva a v širších súvislostiach aj podstate právneho štátu. Ústavný súd si je vedomý, že žiaden právny predpis neupravuje lehotu, dokedy môže poslanec vzia späť svoje vyhlásenie (prejav vôle) o vzdaní sa funkcii poslanca, resp. nahradiť ho iným neskorším. Rovnako však v žiadnom právnom predpise nie je upravená podmienka, ktorá by bránila ktorémukoľvek poslancovi Národnej rady vziať späť svoj predchádzajúci

prejav vôle v spojení s uplatňovaním ústavného práva upraveného v čl. 81 ods. 1 ústavy, z čoho možno logicky odvodi záver, že vzatie spä predtým deklarovaneho prejavu vôle sa môže vykona dovedy, kým Národná rada nevezme uznesením vzdanie sa funkcie poslanca na vedomie. Na základe predchádzajúcich úvah dospel ústavný súd k záveru, že ak by aj písomné vyjadrenie čl. 2 bolo skutočným vyjadrením vôle navrhovateľa (za také ho 4. decembra 1996 považovala Národná rada), potom je logicky nepochybné, že **toto vyjadrenie (prejav vôle) bolo právne relevantným spôsobom vzaté spä tým istým, k tomu jedine oprávneným subjektom**, a to jeho písomným vyjadrením čl. 3 (list navrhovateľa adresovaný Národnej rade z 3. decembra 1996). Toto vyjadrenie spáalo bez akýchkoľvek pochybností náležitosti vôle subjektu (slobodná a vážna) i náležitosti prejavu vôle (zrozumiteľnosť, určitosť, forma), v danom prípade poslanca Národnej rady, na rozdiel od viacerých sporných skutočností evidentne existujúcich a viažúcich sa k vyjadreniu čl. 2, ktoré i napriek tomu však Národná rada uznala 4. decembra 1996 prijatím uznesenia čl. 482 za jediný, čou akceptovateľný prejav vôle navrhovateľa, negujúc pritom jeho iné, neskoršie uskutočnené prejavy vôle.

Z petitu podnetu ústavný súd zistil, že navrhovateľ ho žiadal, aby okrem vyslovenia toho, že uznesením Národnej rady čl. 482 zo 4. decembra 1996 bolo porušené jeho ústavné právo upravené v čl. 81 ods. 1 ústavy, toto uznesenie aj zrušil a ěalej, aby v prijatom náleze rozhodol, že je i naěalej poslancom Národnej rady.

V predchádzajúcej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd uviedol viacero argumentov, ktoré podľa jeho právneho názoru tvoria právne relevantný základ pre prijatie rozhodnutia o vyhovení prvej časti petitu podnetu. S ohľadom na túto časť petitu to teda znamená zistenie a konštatovanie, že uznesením Národnej rady čl. 482 zo 4. decembra 1996 bolo porušené ústavné právo navrhovateľa spočívajúce v možnosti vzda sa funkcie poslanca právne relevantným spôsobom, upravené v čl. 81 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd, z dôvodov uvedených v ěalšom texte odôvodnenia, nemohol však vyhovie petitu podnetu v celom rozsahu. Vychádzal pritom z § 31a ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky čl. 38/1993 Z. z., podľa ktorého na konanie a rozhodovanie o prijatom podnete sa primerane použijú ustanovenia tretej časti druhej hlavy štvrtého oddielu tohto zákona (konanie o ústavných sažnostiach). Obsah

týchto ustanovení (§ 49 a nasl.) priamo vylučuje možnosť vyhovie tej časti petitu podnetu, v ktorej navrhovateľ žiadal, aby ústavný súd zrušil uznesenie Národnej rady č. 482 zo 4. decembra 1996. Je tomu tak preto, lebo v danom prípade nejde o rozhodnutie orgánu uvedeného v čl. 127 ústavy (§ 49 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z.). Uznesenie Národnej rady č. 482 zo 4. decembra 1996 (ale ani žiadne iné uznesenie tohto orgánu štátnej moci) nemá vôbec povahu rozhodnutia v zmysle čl. 127 ústavy. Okrem toho podľa § 51 citovaného zákona účastníkmi konania pred ústavným súdom sú okrem navrhovateľa aj orgán štátnej správy alebo orgán územnej samosprávy, proti ktorému sa žiada, za ktorý však Národná rada (podľa čl. 72 ústavy jediný ústavodarný a zákonodarný orgán Slovenskej republiky) nemôže byť považovaná.

Rovnako nebolo možné vyhovie ani tej časti petitu, v ktorej navrhovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol o tom, že „je naďalej poslancom Národnej rady“. Ústavný súd, ktorý je podľa čl. 130 ods. 3 ústavy oprávnený preskúmať konanie každého subjektu, ktorý svojím konaním môže porušiť ústavné právo iného subjektu, a v tom smere ho aj posúdiť, nemôže však jeho protiprávne konanie napraviť svojím konaním, resp. rozhodnutím. **Povinnosť napraviť svoje protiprávne konanie má ten subjekt, ktorý takto konal, t. j. ktorý svojím protiprávnym konaním vyvolal nežiadúci následok. V danom prípade je ním Národná rada.**

Ústavný súd na základe zistených a vyhodnotených skutočností týkajúcich sa tak konania a postupu Národnej rady, ako aj navrhovateľa v súvislosti so sporom o zánik jeho mandátu poslanca Národnej rady, deduktívne odvodil nasledujúce právne závery, resp. konštatovania.

1. Jedným zo základných znakov a predpokladov právneho štátu a zároveň i právnej istoty ako jeho základného atribútu, je také usporiadanie štátu, v ktorom každý, t. j. fyzická i právnická osoba môže mať dôveru v právo. Podstata právnej istoty v jej najvšeobecnejšom vyjadrení spočíva v tom, že ktokoľvek sa môže spoliehať na to, že mu štát (predovšetkým nezávislé súdy) poskytne efektívnu ochranu jeho práv, že mu štátna moc dopomôže realizovať jeho subjektívne právo, ak mu v tom bude niekto neoprávnene brániť, ako aj v tom, že ho nepostihne sankcia alebo iný neodôvodnený dôsledok v prípade, ak všeobecne záväzný právny predpis neporušil.

Takéto konanie sa celkom oprávnené a predovšetkým očakáva od ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti vtedy, ak sa na neho obráti fyzická alebo právnická osoba s návrhom, aby rozhodol o spore vzniknutom v dôsledku realizácie niektorého ústavného práva.

2. Ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Do rámca tejto ochrany nesporne patrí aj ochrana ústavného práva poslanca Národnej rady upraveného v čl. 81 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie v podnete namieta navrhovateľ konaním Národnej rady tým, že akceptovala iba jeden prejav vôle, ktorý v súvislosti so vzdaním sa funkcie poslanca jej bol doručený (naviac taký prejav vôle o právnej relevantnosti ktorého objektívne existujú vážne pochybnosti), a súčasne negovaním najmenej jedného, neskoršie (ale tiež) učeného a v plnej miere akceptovaného prejavu vôle.

3. Cieľom, ale samozrejme aj podstatou konania pred ústavným súdom o predmetnom podnete bola ochrana ústavnosti s ohľadom na zachovanie dovtedajšieho stavu, t.j. trvania mandátu poslanca Národnej rady, resp. vyslovenie záveru o jeho nezániknutí prijatím uznesenia č. 482 zo 4. decembra 1996. Ustanovenie čl. 81 ods. 1 ústavy o práve poslanca Národnej rady vzda sa tejto funkcie, s následkami spojenými s trvaním, resp. zánikom právneho vzahu medzi ním a Národnou radou je nepochybne ústavným základom existencie tohto práva. Preto je logicky možné namietať porušenie ústavného práva upraveného v čl. 81 ods. 1 ústavy v spojení s konkrétnymi prejavmi vôle navrhovateľa ním uskutočnenými od 20. novembra do 4. decembra 1996 a s nimi spojené následné konanie Národnej rady.

4. Vzhľadom na závažné ústavnoprávne dôsledky, ktoré má vzdanie sa funkcie poslanca Národnej rady (osobitne s ohľadom na čl. 73 ods. 1 ústavy), musí ís o jeho jednoznačný a nepochybný (nespochybniteľný) prejav vôle vzda sa funkcie poslanca v zmysle čl. 81 ods. 1 ústavy. Takému prejavu vôle vzda sa výkonu svojej funkcie **zodpovedá stav**, kedy poslanec Národnej rady v období od zaslania svojho písomného oznámenia o tom, že sa svojej funkcie vzdáva až do príslušného úkonu Národnej rady, ktoré toto vzdanie má vziať na vedomie neprejavil aj opačnú vôľu, prípadne nespochybnil skutočnosť, že v danom prípade nejde o prejav jeho slobodnej a vážnej vôle smerujúci k vzdaniu sa funkcie poslanca, ale o prejav vôle niekoho iného.

V prípade, ak poslanec Národnej rady však jednoznačne popiera, resp. spochybňuje, že v konkrétnom prípade nejde o jeho slobodne, vážne a zrozumiteľne prejavenu vôľu, táto potom nie je prejavená jednoznačným a nespochybniteľným spôsobom. Z takto prejavenej vôle nemôžu preto vzniknú ústavou predvídané účinky, upravené v čl. 81 ods. 1. Vzhľadom na to, že ústavné právo upravené v tomto ustanovení patrí výlučne poslancovi, musí byť jednoznačne preukázané, že v konkrétnom prípade poslanec vyjadril slobodnú, vážnu, určitú a zákonom predpísaným spôsobom prejavenu vôľu vzda sa funkcie poslanca. Inými slovami, pod pojmom „poslanec sa môže funkcie poslanca vzda“ je potrebné (vzhľadom na mimoriadny význam dôsledkov realizácie uvedeného ustanovenia) chápa jedine výslovný, vážne a slobodne myslený prejav vôle poslanca Národnej rady, ktorý svoj úmysel (vyjadrený písomnou formou) nespochybňuje, či dokonca popiera, a to až do momentu, kým Národná rada tento jeho jednostranný prejav vôle nezoberie na vedomie a nedoplní počet poslancov Národnej rady na stav určený čl. 73 ods. 1 ústavy.

5. Rozhodujúcou skutočnosťou pre prijatie rozhodnutia ústavného súdu o podnete navrhovateľa bolo uznanie opodstatnenosti iba takých prejavov vôle, ktoré sú uskutočnené slobodne, vážne, určite a zákonom upravenou formou, ktoré svojím obsahom neodporujú alebo neobchádzajú zákon a ktoré sa nepriečia dobrým mravom. Rozhodnutie o vzdaní sa funkcie poslanca Národnej rady je jeho jednostranným, verejnoprávnym a výlučným ústavným právom, v ktorom ho nemôže nikto nahradiť, pretože každý poslanec podľa ústavy vykonáva mandát osobne, bez väzania sa príkazmi, a preto sa ho môže iba osobne vzdať, a to na základe jeho právne nespochybniteľného písomného prejavu vôle. V spojitosti s tým, logicky a bez výhrad musí platiť, že ak sa poslanec môže platne vzdať funkcie poslanca iba písomne, je potom nepochybné, že svoj skorší písomný prejav vôle (o vzdaní sa tejto funkcie) môže odvolať (vziať späť, nahradiť) tiež iba písomne. Nikto, ani Národná rada (a to bez ohľadu na formu a spôsob jej konania a postupu), nemôže poslanca svojvoľne, t. j. bez jeho osobne uskutočneného a právne relevantného prejavu vôle zbaviť mandátu poslanca. Takýto postup, ak k nemu dôjde, hodnotí ústavný súd ako taký, ktorý je v rozpore so samotnými základmi práva a súčasne i právneho štátu.

6. V konaní o podnete navrhovateľa neboli zistené také skutkové okolnosti, ktoré by mohli vyvolať opodstatnené pochybnosti o jeho vôli dobrovoľne sa nevzdať

funkcie poslanca Národnej rady. Práve naopak, ním uskutoènené prejavy vôle jednoznaène potvrdili, že bezprostredne pred prijatím uznesenia Národnej rady è. 482 zo 4. decembra 1996 opakovane, slobodne, zrozumite³/4ne a urèitým spôsobom, ako i zákonom upravenou formou jasne a nespochybite³/4ne prejavil svoju vô³/4u by i naäalej poslancom Národnej rady.

7. Nad rámec už predtým uvedeného, považuje ústavný súd uvies svoj názor na existenciu a uplatòovanie osobitných zmlúv (záväzkov), tzv. reverzov (reverzných zmlúv) v súvislosti so zaraïovaním vybraných kandidátov na kandidátnu listinu príslušného politického subjektu kandidujúceho vo vo³/4bách do Národnej rady.

Reverz zabezpeèovaný vo forme osobitných zmlúv (záväzkov) medzi politickým subjektom a ním navrhovanými kandidátmi vo vo³/4bách je v rozpore s ústavou, pretože prostredníctvom neho môže príslušný politický subjekt trvale a úèinne vyžadova od bývalého kandidáta (po vo³/4bách poslanca), ktorý s ním uzavrel tzv. reverznú zmluvu výkon mandátu výluène pod³/4a straníckych príkazov a na základe predchádzajúceho písomného vyjadrenia kandidáta o vzdaní sa funkcie poslanca v budúcnosti pod³/4a èl. 81 ods. 1 ústavy.

Zákaz reverzu vyplýva z èl. 75 ods. 2 ústavy, pod³/4a ktorého s³/4ub poslanca s výhradou má za následok stratu mandátu. Okrem toho reverz je neprípustný aj pod³/4a èl. 73 ods. 2 ústavy, ktorý upravuje jedine reprezentatívny a nie imperatívny mandát a nie je ani v súlade s èl. 75 ods. 1 ústavy, t.j. s obsahom s³/4ubu poslanca Národnej rady. Ústavný dôsledok s³/4ubu ktoréhoko³/4vek poslanca Národnej rady uskutoèneného s výhradou nachádzajúcou sa v tzv. reverze pred zložením s³/4ubu by mal ma nevyhnutne za následok stratu jeho mandátu.

Na základe predchádzajúceho konštatovania, Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia s tým, že po jeho doruèení obom úèastníkom konania nastávajú jeho úèinky iba do budúcnosti (ex nunc).

P o u è e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno poda opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júla 1997

JUDr. Richard Rapant

predseda senátu